

«Η καταγραφή της υμνολογίας με σημειογραφία και η παράδοσή της με χειρόγραφους κώδικες αρχίζει στα μέσα του ι' αιώνας ή και λίγο νωρίτερα. Η σημειογραφία ή σηματογραφία ή παρασημαντική είναι αποκύημα του βυζαντινού πνεύματος και πολιτισμού και είναι ένα σοφό σύστημα, στην κυριολεξία ένα ηχητικό αλφάβητο, απότοκο του ελληνικού αλφαβήτου των γραμμάτων, για την τέλεια έκφραση της μονοφωνικής λογικής μουσικής. Τα σημάδια ή σηματοδρόμια, ως η τέλεια μουσική ανάπτυξη των τόνων και πνευμάτων της ελληνικής γραφής, παρασημαίνουν και τις πιο λεπτές και μυχαιάτες εκφράσεις του λόγου, το πάθος του λόγου, όταν αυτός συνεικνέρεται με μέλος. Για τον λόγο αυτόν το ποιητικό κείμενο κάτω απ' τα σημάδια της σημειογραφίας είναι άτονο. Ή, για να το πω αλλοιώς, η διπλή παράλληλη γραφική παράσταση των ελληνικών γραμμάτων του λόγου και των ελληνικών σηματοδρόμων του μέλους, είναι το τελειότερο μελικό αλφάβητο της οικουμένης, που ο Θεός ευδόκησε να επινοηθή και αναπτυχθή απ' το ελληνικό πνεύμα.» (Γρ. Στάθης).

“This written and artistic musical Greek culture has lasted a millennium (from the tenth to the twenty-first century), and is the art of setting words to music in the Byzantine and post-Byzantine psalmodic style. The Greeks of this millennium, until the middle of the nineteenth century, were not familiar with any other musical culture except for that of Arabic-Persian music. They were able to keep Arabic-Persian music separate as "foreign" or "ethnic" music—as the music of a foreign race with a foreign religion—without letting it influence their own ethnic and religious musical expression. Thus Byzantine music reached us as it was developed and interpreted by the post-Byzantine Greek teachers, protopsaltes, who were most learned in music, lampadarioi, domestikoi, monks, hieromonks, eloquent clergy, hierarchs, and patriarchs, with an unbroken succession within the unaltered liturgical practice of the Church. It constitutes a patrimonial heritage and monument of art, just like all other monuments of Byzantine art. And it requires on behalf of all of us a careful and pious approach, because it belongs to all of us.” (Gr. Stathis)

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Τιμητική εκδήλωση

προς τιμήν
του Ομότιμου καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Θ. ΣΤΑΘΗ

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί
στο Φουαγιέ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ. στη Θέσση
την Πέμπτη, 2 Απριλίου 2015
Ώρα προσέλευσης: 20.00

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Θ. ΣΤΑΘΗΣ

Ο κ. Γρηγόριος Στάθης (γεν. 1939 στο Γερακιάρι Ιωαννίνων), ομότιμος καθηγητής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α., είναι ένας από τους παγκοσμίως γνωστότερους εκπαιδευτές της Βυζαντινής Μουσικολογίας και της Ψαλτικής Τέχνης. Το κολοσσιαίο έργο του περιλαμβάνει πάνω από 500 εργασίες, όπως βιβλία, άρθρα, μελέτες, ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια, μουσικές συνθέσεις, λογοτεχνικά κείμενα, κ.ά. Οι περίφημοι αναλυτικοί κατάλογοι των μουσικών χειρογράφων του Αγίου Όρους και των Μετεώρων (1975, 1976, 1993, 2006) τους οποίους εκπόνησε αποτελούν θεμελιώδη instrumenta studiorum της διεθνούς μουσικολογικής κοινότητας και όχι μόνο. Οι κατάλογοι του Αγίου Όρους βραβεύθηκαν από την Ακαδημία Αθηνών το 1976.

Ο κ. Γρηγόριος Στάθης είναι συνιδρυτής (1970) και διευθυντής του Ιδρύματος Μουσικολογίας της Εκκλησίας της Ελλάδος. Πρωτοστάτησε στη διαμόρφωση και εμπέδωση των σπουδών βυζαντινής μουσικής στην ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα και ενέπνευσε και επέβλεψε ως σύμβουλος καθηγητής μεγάλο αριθμό διδακτορικών διατριβών (γύρω στις 40), μέρος των οποίων εκδόθηκαν από τον ίδιο στη σειρά «Μελέτα» του Ιδρύματος Βυζαντινής Μουσικολογίας.

Επίσης, ο Γρηγόριος Στάθης ίδρυσε το έτος 1983 το Χορό Ψαλτών «Οί Μαϊστορες της Ψαλτικής Τέχνης», ο οποίος έχει συμβάλει τα μέγιστα στην μελέτη και διεθνή προβολή των μεγάλων βυζαντινών και μεταβυζαντινών μελωργών, μέσα από πληθώρα ηχογραφήσεων και εκατοντάδες συναυλίες στην Ελλάδα και σε πολλές χώρες του εξωτερικού. Επιπλέον, ο Γρηγόριος Στάθης πραγματοποίησε σημαντικές σειρές ζωντανών ηχογραφήσεων και συνέγραψε εμπειρισταωμένα λειτουργικά-μουσικολογικά σχόλια για αυτές. Αναφέρονται, ενδεικτικά, *Τὰ πάθη τὰ σεπτὰ, Χριστούγεννα-Θεοφάνεια, Ακάθιστος και Σταυροπροσκύνηση* (ηχογραφήσεις στο Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως κατά την δεκαετία του 1980).

Για τη μοναδική του προσφορά στην Βυζαντινή Μουσικολογία και την Ψαλτική Τέχνη, ο Γρηγόριος Στάθης τιμήθηκε πολλαπλώς από την πολιτεία και την εκκλησία: τιμητικές εκδηλώσεις, επιστημονικές ημερίδες, ογκώδεις τιμητικοί τόμοι, το 2001 και το 2012, ανακήρυξη σε επίτιμο διδάκτορα του Πανεπιστημίου Cluj Napoca (Ρουμανία), Παράσημο του Αποστόλου Παύλου (2006, από τον μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κυρό Χριστόδουλο) κ.ά.

Πηγές: <http://www.ibyzmusic.gr/index.php/rave-template-joomla-2-5-update/diikisi/2015-01-22-17-58-31> (17.05.2015). Χφο Ι.Μ. Φιλοθέου 126, φ. 1^α, φωτογραφία από: Στάθης, *Χειρόγραφα, Αγιον Όρος*, τ. Γ', σ. 930.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

Ομιλίες και επίδοση τιμητικής πλακέτας

20.00-20.10 Προσέλευση

20.10-20.20 Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, καθηγητή Μιχάλη Λαπιδάκη

20.20-20.30 Εμμανουήλ Γιαννόπουλος, λέκτορας Τ.Μ.Σ., *Γρηγόριος Στάθης: 50 χρόνια επιστημονικής και καλλιτεχνικής δράσης*

20.30-20.40 Μαρία Αλεξάνδρου, επίκουρη καθηγήτρια Τ.Μ.Σ., *Ο Γρηγόριος Στάθης και το διεθνές μουσικολογικό γίνεσθαι γύρω από τη Βυζαντινή Μουσική*

Επίδοση τιμητικής πλακέτας από τον Πρόεδρο του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, καθηγητή κ. Μιχάλη Λαπιδάκη

20.40-21.00 Γρηγόριος Στάθης, Ομότιμος καθηγητής του Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α., *Αντιφώνηση*

21.00-21.10 Βυζαντινός Χορός και Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής του Τ.Μ.Σ., υπ. Μ. Αλεξάνδρου, Εμμ. Γιαννόπουλος: *Από το μελοποιητικό έργο του Γρηγορίου Στάθη*

- ◆ *Ψαλμός 22, Κύριος ποιμαίνει με, ήχος πλ. α'*
- ◆ *Αλληλουϊάριο, ήχος πλ. β' νεανω*

21.10-21.20 Μουσικό Πολύτροπο, υπ. Ιωάννης Καϊμάκης
Τραγουδία: *Αφήνω 'για, Γιάννη μου το μαντήλι σου, Πέροδικα*

Τέλος της Εκδήλωσης

Ακολουθεί κέρασμα
στο Φουαγιέ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών